

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martyrologium Ecclesiae Germanicae Perpetuum

Beck, Matthias Friedrich

Augustae Vindel., 1687

V. De Calendario.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38424

CAP. V.
DE
CALENDARIO.

§. I.

ATque hæc quidem hætenus præfati placuit, nunc ipsum Martyrologium explicare aggrediamur. Primum, quod occurrit, Calendarium est: ita apud Romanos expensæ concreditaque pecuniæ liber olim dictus fuit, posteriori verò ætate vox hæc à Christianis ad Tabulas Ecclesiasticas atque Fastos est translata, eaque illorum pars hoc nomine indigitata est, quæ primò aureum numerum, deinde literas Dominicales, & denique Calendas, Nonas atque Idus, atque eas quidem rubricâ annotatas, exhibet. Pridie Iduum Decembr. aureum numerum X. in Membrana nostra deprehendes, qui apud Bedam in Ephemeride, & alios est XII. accuratius conferenti nostrum Calendarium cum aliis plures fortassis discrepantiæ observabuntur. Commendat verò Wilhelmus Durandus, de Computo & Calendario tractatum, *pulcherrimus*, inquit, *est liber iste*, (VII. v^o nos dicimus, caput istud V.) *& Clericis & Laicis necessarius valde*. Calendario, quod hic exhibetur, Romano, ut aliorum recurrentum non sit, è regione Modernum adjungi visum est.

CALEND.

Roman.	Moder.	Roman.	Moder.	Roman.	Moder.
Januar.		Februar.		Mart.	
Cal.	1	Cal.	1	Cal.	1
IV.	2	IV.	2	VI.	2
III. } Non.	3	III. } Non.	3	V. } Non.	3
Pridie }	4	Pridie }	4	IV. }	4
Nonæ.	5	Nonæ	5	III.	5
VIII. }	6	VIII. }	6	Prid. }	6
VII.	7	VII.	7	Nonæ	7
VI.	8	VI.	8	VIII. }	8
V. } Idus.	9	V. } Idus.	9	VII.	9
IV.	10	IV.	10	VI.	10
III.	11	III.	11	V. } Id.	11
Pridie }	12	Pridie }	12	IV.	12
Idus	13	Idus	13	III.	13
XIX. }	14	XVII. }	14	Prid. }	14
XVIII.	15	XV.	15	Idus.	15
XVII.	16	XIV.	16	XVII. }	16
XVI.	17	XIII.	17	XVI.	17
XV.	18	XII.	18	XV.	18
XIV.	19	XI.	19	XIV.	19
XIII.	20	K.	20	XIII.	20
XII.	21	IX.	21	XII.	21
XL	22	VIII.	22	XI.	22
X.	23	VII.	23	X.	23
IX.	24	VI.	24	IX.	24
VIII.	25	V.	25	VIII.	25
VII.	26	IV.	26	VII.	26
VI.	27	III.	27	VI.	27
V.	28	Pridie }	28	V.	28
IV.	29			IV.	29
III.	30			III.	30
II.	31			Prid.	31

Calend. Martii.

Calend. April.

E 2

Roman.	Moder.	Roman.	Moder.	Roman.	Moder.
	<i>April.</i>		<i>Majus.</i>		<i>Jun.</i>
Cal.	1	Cal.	1	Cal.	1
IV.	2	VI.	2	IV.	2
III. } Non.	3	V. } Non.	3	III. } Non.	3
Pridie } Non.	4	IV. } Non.	4	Pridie } Non.	4
Nonæ.	5	III.	5	Nonæ	5
VIII. }	6	Prid. }	6	VIII. }	6
VII.	7	Nonæ	7	VII.	7
VI.	8	VIII. }	8	VI.	8
V. } Idus.	9	VII. }	9	V. } Idus.	9
IV.	10	VI.	10	IV.	10
III. }	11	V. } Id.	11	III. }	11
Pridie }	12	IV. }	12	Pridie }	12
Idus	13	III.	13	Idus	13
XVIII. }	14	Prid. }	14	XVIII. }	14
XVII.	15	Idus.	15	XVII.	15
XVI.	16	XVII. }	16	XVI.	16
XV.	17	XVI.	17	XV.	17
XIV.	18	XV.	18	XIV.	18
XIII.	19	XIV.	19	XIII.	19
XII.	20	XIII.	20	XII.	20
XI.	21	XII.	21	XI.	21
X.	22	XI.	22	X.	22
IX.	23	X.	23	IX.	23
VIII.	24	IX.	24	VIII.	24
VII.	25	VIII.	25	VII.	25
VI.	26	VII.	26	VI.	26
V.	27	VI.	27	V.	27
IV.	28	V.	28	IV.	28
III.	29	IV.	29	III.	29
Prid.	30	III.	30	Pridie	30
	31	Prid.	31		

Calend. Maii.

Calend. Junii.

Calend. Julii.

Roman.		Moder.	Roman.		Moder.	Roman.		Moder.
Jul.			August.			Septemb.		
Cal.		1	Cal.		1	Cal.		1
vi.	} Non.	2	iv.	} Non.	2	iv.	} Non.	2
v.		3	iii.		3	iii.		3
iv.		4	prid.		4	prid.		4
iii.	} Nonæ	5	nonæ	} Nonæ	5	nonæ	} Nonæ	5
prid.		6	viii.		6	viii.		6
nonæ		7	vii.		7	vii.		7
viii.	} Idus	8	vi.	} Idus	8	vi.	} Idus	8
vii.		9	v.		9	v.		9
vi.		10	iv.		10	iv.		10
v.	} Idus	11	iii.	} Idus	11	iii.	} Idus	11
iv.		12	prid.		12	pridic		12
iii.		13	idus.		13	idus		13
prid.	} Idus	14	xix.	} Idus	14	xviii.	} Idus	14
idus		15	xviii.		15	xvii.		15
xvii.		16	xvii.		16	xvi.		16
xvi.	} Idus	17	xvi.	} Idus	17	xv.	} Idus	17
xv.		18	xv.		18	xiv		18
xiv.		19	xiv		19	xiii		19
xiii.	} Idus	20	xiii.	} Idus	20	xii.	} Idus	20
xii.		21	xii.		21	xi.		21
xi.		22	xi.		22	x.		22
x.	} Idus	23	x.	} Idus	23	ix.	} Idus	23
ix.		24	ix.		24	viii.		24
viii.		25	viii.		25	vii.		25
vii.	} Idus	26	vii.	} Idus	26	vi.	} Idus	26
vi.		27	vi.		27	v.		27
v.		28	v.		28	iv.		28
iv.	} Idus	29	iv.	} Idus	29	iii.	} Idus	29
iii.		30	iii.		30	pridic		30
pridic		31	prid.		31			

<i>Roman.</i>	<i>Moder.</i>	<i>Roman.</i>	<i>Moder.</i>	<i>Roman.</i>	<i>Moder.</i>
	<i>Octob.</i>		<i>Novemb.</i>		<i>Decemb.</i>
Cal.	1	Cal.	1	Cal.	1
VI.	2	IV.	2	IV.	2
V.	3	III.	3	III.	3
IV.	4	Prid.	4	Prid.	4
III.	5	Nonæ	5	Nonæ	5
Prid.	6	VIII.	6	VIII.	6
Nonæ	7	VII.	7	VII.	7
VIII.	8	VI.	8	VI.	8
VII.	9	V.	9	V.	9
VI.	10	IV.	10	IV.	10
V.	11	III.	11	III.	11
IV.	12	Prid.	12	Pridie	12
III.	13	Idus.	13	Idus	13
Prid.	14	XVIII.	14	XIX.	14
Idus	15	XVII.	15	XVIII.	15
XVII.	16	XVI.	16	XVII.	16
XVI.	17	XV.	17	XVI.	17
XV.	18	XIV	18	XV.	18
XIV.	19	XIII.	19	XIV	19
XIII.	20	XII.	20	XIII	20
XII.	21	XI.	21	XII.	21
XI.	22	X.	22	XI.	22
X.	23	IX.	23	X.	23
IX.	24	VIII.	24	IX.	24
VIII	25	VII.	25	VIII.	25
VII.	26	VI.	26	VII.	26
VI.	27	V.	27	VI.	27
V.	28	IV.	28	V.	28
IV.	29	III.	29	IV.	29
III.	30	Prid.	30	III.	30
Pridie	31			Pridie	31

Calend. Novembris.

Calend. Decembris.

Calend. Januarii.

§. 2. Velim autem Mathematicum Cultores observare ad
 d. VI. Calend. April. hæc verba in membrana nostra addita esse:
Resurrectio Domini nostri JESU Christi, ibique adscripta est litera
 B. unde infertur, eo anno literam Dominicalem B. fuisse. Quo
 animadverso speravi, hoc Duce atque Indice, non solum ætatem,
 sed & annum Martyrologii conscripti investigaturum me esse. De-
 prehendi verò post multos exantlatos labores, hypogrammon seu
 formulam, atque normam communem, superiori ævo fuisse, quæ
 vulgò ab Ecclesiarum Episcopis atque Presbyteris est descripta, un-
 de in Beda quoque in Ephemeride fol. 194. legitur: B. VI. Cal. April.
Resurrectio Domini, confer. Martyrol. ejusd. & Notkeri. Et in ve-
 tutiori Ecclesiæ Occidentalis Martyrologio, à Florentinio publi-
 cato, VI. Cal. Aprilis: *In Hierosolymis Resurrectio Domini nostri Jesu
 Christi*, qui in notis fol. 406. scribit: *in idem convenire Antverpien-
 se vetustissimum, Corbejense & Hieronymianum Codicem, MS. Regina
 Suecicæ, Calendarium Hieron. Lucense per antiquum, & inter edita Be-
 dam, Notkerum, alios.* Dum verò evolvo Circulos Decennovenna-
 les secundum Dionysium Romanum apud eundem Bedam, fol.
 258. & seqq. totumque ejus Cyclum Paschalem Magnum percur-
 ro, non nisi V. annos reperire possum, in quibus dies Dominicalis
 B. fit, & Pascha in VI. Cal. April. inciderit: sunt illi Anni post Chri-
 stum natum CCCXLIII. & CCCLIV. in circulo XIX. in cir-
 culo verò sequenti XX. Annus Domini CCCLXV. & in cyclo
 XXIV. annus CDXXXVIII. & CDXLIX. Quia autem anno
 Christi CCCLIV. ut & CDXLIX. Plenilunium Mensis Martii,
 seu decima quarta luna, adeoque terminus Paschalis, in diem IX.
 Cal. April. id est 24. Martii, anno autem CCCLXV. in diem XI.
 Cal. April. hoc est, 22. Martii incidit, quemadmodum ex Cyclo
 Dionysiano, & calculatione inita, patet: In Calendario verò no-
 stro ad diem VIII. Calend. April. sive 25. Martii annotatum est:
Crucifixio Christi, & apud Bedam loc. cit. *Dominus crucifixus est*,
 id quod feriâ VI. decimâ quartâ lunâ accidit, hinc Prototypum
 Ca-

Calendarium, ex quo nostrum, & Bedæ, ut & omnia istius ætatis alia, sunt descripta, Anno Domini CCCXLIII. post Concilium Nicenum, vel certè Anno Christi CDXXXVIII. à Cyrillo Alexandrino literis consignatum esse, colligo: istis enim annis decima quarta luna seu terminus Paschalis in prædictum diem VIII. Calend. April. aut 25. Martii incidit, quemadmodum ex Cyrilli, Dionysii atque Bedæ Cyclis seu Circulis Paschalibus est videre, & ex subiecto Astronomico Computo etiam liquet:

Annus Christi, 343.

1. additur.

Dividuntur per 19. $\overline{344} | 18.$
 18 (2. annus cycli
 Novendecennal.

quòd si binarium hunc, ex divisa summa superstitem, in Calendario Juliano à Domino Erhardo Weigelio, pag. 42. Speculi Temporis civilis exhibito, in Mense Martio inquiras, reperies Novilunium post Æquinoctium vernalium primum isthoc anno duodecimo Martii die accensum esse, quibus si addas 14. dies, duodecimo tamen Novilunii die connumerato, erit d. 25. Martii, quarta decima Lunæ. Similis ratio est anni 438. Est vero 25. dies Martii in Calendario litera G. notata, quæ fuit feria VI. & triduo post Pascha, quippe B. litera Dominicalis fuit. Annus cycli Novendec. XIX. ni & XXIV. ti Secundus, Solaris verò, ut colligo, XVI. rº & XXVII. mº fuit, quemadmodum ex inita ratione computandi à Durando lib. VIII. c. 5. prodita patet. Dionysii & Bedæ Circuli habent Cyclum Lunarem XVIII. Rationem tamen computandi aliam Beda in compute de ratione Embolisimorum, fol. 254. istiusmodi annum, cujusmodi in nostro calendario ratione feriarum Calendarum singulorum XII. mensium describitur, non nisi V. tum, XI. tum & XXII. dum Cycli Solaris esse asserit; sed ejus cycli non sunt tam

accura-

aeurati, & partim temporum injuriâ & descriptorum inscitia depravati, partim interierunt, testante ipsomet Joan. Noviomago in præmissa præfatiuncula ad Lectorem. Videri etiam possit, 1. annum à Christo nato innui, in quo terminus Paschalis in 8. Calend. April. & Dominica Paschæ in VI. Calend. April. inciderunt; sed tamen tunc litera Dominicalis non B. sed C. fuit, quemadmodum ex cyclo Dionys. l. c. est videre. Secundum præfationem Studiosi cujusdam, Circulis Dionysianis apud Bedam fol. 256. præfixam, Anno Domini 34. qui Passionis Domini erat, XIV. Luna VIII Cal. April. fuit. Confer. Cassiodori Chron. Laterculus Silvii, & Martyrologia Uuardi, Rabani, Notkeri & Gellonense, atque ita sentit Florentinius loco cit. in Notis ad Vetusius Martyrologium VIII. Calend. Aprilis, & in Exercitatione annexa, fol. 399. & seqq. imprimis verò fol. 402. In Cyclis Dionysii atque Bedæ ad dictum annum XXXIV. qui Passionis Domini est, quarta decima luna XII. Calend. April. contigisse traditur, est falsò; reclamant enim omnia Martyrologia vetusta, vide etiam præfationem laudatam: quæ res multis imposuisse, Baronium quoque perplexum reddidisse videtur. *Quod autem VIII. Calend. April. crucifixus, VI. Calend. earundem die resurrexerit, multorum late Doctorem Ecclesiasticorum constat sententiâ vulgatum*, v. g. Augustini & Chrysostomi, apud Sethum Calvisium, Isagoge Chron. cap. 48. Beda ipse diffiteri non potest in libro de Temporum ratione, cap. 45. *His igitur, scribit, ita se habentibus, annum Passionis Dominice diligenter inquirere, nec ignota querendi via est, si non computus errat alicubi.* Errat tamen, uti addit Bridefertus Ramesiensis, Glossator, quod agnovisse Beda ipse videtur, caput 45. concludens: *Sin vero annum, qualem quærebam in loco, quem putabas, invenire non poteris, Chronographorum incuria adscribe.*

§. 3. Ad Calendarium reliqua quoque Annotata Mathematica referimus, annum, quatuor tempora, Lunam atque Dies spectantia.

§. 4. De Anno superiori cap. III. §. 2. observavimus, ejus exordium, antiquiori Ecclesie ritui, in Codice nostro MS. à XXV. Decembris deduci, de quo præter citatos Florentinius loco allegato, Exercitat. II. de Natalis Dominici celebritate ejusque origine & pervigilio, fol. 195. est consuevndus.

§. 5. Ad diem XI. & IX. Calend. April. duo Canones Cyclico-Mathematici in Membrana nostra sunt annotati, quorum prior est: *Quæ Luna in isto Calendarum constat, hanc Epactam habe in ipso anno.* Alter verò: *Quota Februarii istud Calendarum est, tot Concurrentes habentur.* Gemina his leguntur apud Bedam in Ephemeride, fol. 194. ad XI. Kalend. April. quidem: *Sedes Epactarum.* ad IX. verò Kalend. April. *locus Concurrentium.* Et de Embolismo, fol. 228. prior regula plenius traditur rubricâ de Epactis inveniendis: *Item, docetur, omni anno, quota luna in XI. Calendarum Aprilis est, tota eodem anno Epacta erit.* Et fol. 321. inter Canones Cyclorum: *Si vis, Beda docet, scire, quota sit Epacta anno, quæ volueris, computa, quota sit luna in XI. Calend. April. & ipsa Luna erit Epacta.* Cùm verò Anno 343. & 438. decima quarta luna fuerit VIII. Calend. April. ut superius est demonstratum, sequitur, die XI. Calend. April. Undecimam Lunam fuisse, & per consequens XI. quoque Epactam, quæ ad dictos annos in Cyclis Dionysii atque Bedæ etiam est annotata. Alter Canon nonnihil obscurus est, hoc autem, si rectè assequor, vult dicere: quot literis seu feriis à IX. Cal. April. Calendæ Februarii distant, tot sunt Concurrentes, v. g. hîc IX. Kalend. Aprilis est litera F. Kalend. Februarii est D.

1. F.
2. G.
3. A.
4. B.
5. C.
6. D.

VI. igitur sunt Concurrentes. Et certè annus, qui ratione feriarum Calendarum mensium ita, ut hîc descriptus, est comparatus, VI. Concurrentes habet, ut est apud Bedam de Embolismo, fol. 254. Et fol. 321. hunc

hunc Canonem tradit : *Si vis scire, quid sit CONCURRENS, sume circulum solarem, & quartam ejusdem numeri ipsi adjicias, partire per VII. & quot remanent, tantus est concurrens in IX. Calend. Aprilium.* Circulus verò solaris anni 343. est XVI. tus, cui addo quartam hujus numeri partem, quæ est IV. emergunt XX. quæ per VII. divisa, ostendunt VI. concurrentes; Inclusive quidem, hoc est annumerando terminum à quo, diem seu feriam F. IX. Calend. April. exclusive vero non sunt nisi V. hoc modo :

F. Atq; ita computârunt Dionysius atque
 1. G. Beda in cyclis, ad annos 343. & 438. ubi
 2. A. V. duntaxat concurrentes numerârunt.
 3. B. Quod etiam patet ex inita Calculatione:
 4. C. Circulus Solaris aâni 438. est XXVII m^o
 5. D. cui addo quartam hujus numeri par-
 tem, VI. quæ conjunctim faciunt 33. ex quibus per septem divisis,
 relinquuntur V. concurrentes. Beda loco cit. fol. 321. aliam quo-
 que computandi rationem tradit: *Si nosse vis adjectiones i. e. Con-
 currentes septimanae dies, sume annos ab incarnatione Domini, quot
 fuerint, & annorum, qui fuerunt, quartam partem semper iis adde,
 bis adde regulares quatuor, (quia quinque concurrentes fuerunt
 Nativitatis Domini) hos partire per VII. remanent Epacta Solis, i.
 e. concurrentes Septimanae dies, quæ paulo post (confusus enim tra-
 ctatus ille est) repetitur. v. g.*

7	3	Annus Christi
85		
343		
428		
4		
7 337	61	
85	Concurrentes.	
	F 2	

Potest hoc et-
 iam sciri ex
 anno Cycli
 solaris, XVI.
 tum enim &
 XXVII m^o
 annum cycli
 il-

Si-

Simili modo :

2	* 3 8	Annus Christi
	* * *	1 0 9
		4 3 8
		5 4 7
		4
	7 5 5 x	78
		6 5 — Concurrentes.

illius semper V. concurrentes comitantur ; item ex litera Dominicali B. quæ nunquam non V. concurrentes admittit , vid. Durandus libro VIII. Rationalis div. offic. cap. 5.

§. 6. Sed pergendum aliquando est ad *IV. anni tempora*, quæ Coluri Æquinoctiorum & Solstitiorum constituunt ; inter quæ primum est Ver seu Æquinoctium VERNUM. Hoc diversimodè annotatum hîc reperitur : Primò quidem ad VIII. Kalend. Martii sive 22. diem Februarii : *Ver Oritur*. Deinde ad XVI. Kalend. Aprilis seu 17. Martii diem legitur : *Æquinoctium est*. Et die insequenti 18. Martii : *Prima dies Seculi*, (Mundum conditum esse volunt mense Martio, cum R. Josua; R. Elieser autem mense Septembri conditum esse contendit) quæ diversitas ex divortio sententiarum orta est, & à venerabili Beda quoque est annotata in Ephemeride , ad IX. Kalend. Martii, id est 21. Februarii diem traditur : *Veris Ortus, secundum Isidorum*, Hispalensem, ut puto, in cujus tamen Etymologiis id reperire non possum. Idem Beda ad XV. Kalend. April. seu 18. Martii diem annotat: *Sol in Arietem. Primus dies seculi*. ad XII. Kalend. earundem, hoc est, 21. diem Martii: *Æquinoctium*, scribit, *secundum Orientales*. Et ad IX. Kalend. dictarum diem, qui est 24. Martii, docet : *Æquinoctium, juxta quosdam*. Secundum Recentiores Æquinoctium VERNUM isthac ætate, tempore Niceni Concilii, Anno Domini 325. XII. Calendar. April. id est, 21. Martii die contigit ; ut Æquinoctium

noctium Vernum ad diem 17. vel 18. Martii annotatum esse Se-
culo VI. finiente, vel inchoante VIII. videatur. Juxta Cl. V. Se-
thi Calvisii Tabulam primam Annorum tropicorum æquabilium,
cap. X. Isagoges Chronolog. Anno Domini XXXIV. die 22.
Martii, feriâ I. ☉, horâ ferè XII. meridianâ, Æquinoctium Ver-
num contigit, quo anno litera Dominicalis D. Cyclus verò ☉,
xlv. fuit. Anno cccxlii. accidit Æquinoctium Veris, die
21. Martii, feriâ II. ☽. horâ 3. pomeridiana, litera Dominic.
fuerat B. Cyclus ☉ XVI. Anno denique Christi cdxviii.
Æquinoctium Nisan seu Martii contigit die 20. Martii feriâ I. ☉.
horâ itidem 3. post meridiem, litera Dominic. rursus B. fuit, &
cyclus ☉. numero XXVII. m^o quæ duæ posteriores calculationes
nostro Calendario congruunt.

§. 7 Æquinoctium Autumnale dupliciter quoque anno-
tatur, ad VIII. enim Calend. Septembr. seu 25. Augusti scriptum
est: *Autumnus oritur.* ad xli. verò Calendarum Octobrium vel
20. Septemb. annotatur, *Æquinoctium*, quod ab Æquinoctio su-
periori verno, ad diem 18. Martii annotato, diebus 186. feriis
4. rectè distat. Hanc sententiarum diversitatem Beda Presbyter
quoque loco cit. assignavit, ad X. Calend. Septembr. vel 23.
Augusti diem scribens: *Autumnus oritur, juxta quosdam.* Pau-
lò tamen post, *Æquinoctium Autumnale, secundùm Orientales*, ad
XIII. Calend. Octobr. seu 19. Septembr. rectius referens. Juxta
tabulam laudatam Calvisianam Anno Christi 34. die 25. Septem-
bris, feriâ VI. B. Anno autem 343. die 24. Septembris, feriâ VII.
A. & denique Anno Domini 438. die 23. ejusdem Mensis feriâ VI.
G. Æquinoctium autumnale incidit, & quidem Annis 343. & 438.
feriæ hîc assignatæ nostro Calendario conveniunt, non item feriæ
anni 34. ti, quo Dominus est passus.

§. 8. *Solstitium* Brumale ad XII. Calend. Januarii vel diem
21. Decembr. est annotatum, ad quem & Beda scripto configna-
tum reliquit: *Solstitium hyemale.* Biduo tamen ulterius prolatum
esse

esse videtur. Anno Christi 34. Bruma in diem 23. Decembris, feriam IV. E. Anno autem 343 in 22. ejusdem Mensis diem (qui juxta Calendarium vetus Julianum solstitio hyberno vulgò assignatur) feriam V. F. Anno denique 438. in diem 21. Decembris feriam IV. E. quæ posteriores feriæ Calendario nostro congruunt, incidit.

§. 9. Ab initio cujusque Mensis numerus dierum tam Solarium, quàm Lunarium indicatur. *Luna in Martyrologio pro die ponitur*, ut Cardinalis Baronius in Notis ad Calend. Januar. docet, & nonnullis deinde productis exemplis confirmat, paulò post scribens: *Quod autem Antiqui Patres, ac ipsa denique Ecclesia Catholica mensis lunaris dies, Lunam potius quam diem dixerunt: ea de causa id factum apparet, ut distinguerentur dies Mensum lunarium, à diebus Mensum Solarium, ut, sicut sunt inter se diversi, ita, ne confusio nominum fieret, esset & distincta utriusque nomenclatura.* Quemadmodum igitur anni, ita & menses, Solares & Lunares, sunt diversi, prout ex sequenti schemate liquet:

Mensis	Januarius	habet dies	31.	Lunam	30.
	Februarius	- -	28.	-	29.
	Martius	- -	31.	-	30.
	Aprilis	- -	30.	-	29.
	Majus	- -	31.	-	30.
	Junius	- -	30.	-	29.
	Julius	- -	31.	-	30.
	Augustus	- -	31.	-	29.
	September	- -	30.	-	30.
	October	- -	31.	-	29.
	November	- -	30.	-	30.
	December.	- -	31.	-	29.

Constat Annus Solaris 365. Lunaris 354. diebus.

Dies

Dies Solares his comprehensi sunt versiculis :

Junius, Aprilis, September, Novemberque tricenos,
Plus unum reliqui : sed habet Februs octo vicenos :
Cui, si Biffextus fuerit, superadditur unus.

Lunares verò hęc tetrasticho sunt inclusi :

Luna paris mensis nunquam trigesima fiet,
Impar triceno nunquam sine fine carebit.
Tempore biffexti Febri tricesima luna est.
Nam Julii luna tunc est vicesima nona,

ex quo insimul apparet, annum, qui in Calendario hoc descriptus est, haut biffextilem, sed communem fuisse.

§. 10. In Calce membranæ nostræ appensa est tabula omnium xxx. lunationum astrologica, in qua signantur, quæ bonæ, quæ malæ, & quæ mixtæ sunt, quam hic excubere non gravabor : Luna I. totâ die bonum est. Luna II. non est bonum. Luna III. ab hora tertia bonum est. Luna IV. in matutino bonum est. Luna V. non est bonum. Luna VI. inutile est. Luna VII. totâ die bonum est. Luna VIII. de nono (nonâ) usq. sero bonum est. Luna IX. non est bonum. Luna X. bonum est. Luna XI. non est bonum. Luna XII. bonum est. Luna XIII. ab hora nona bonum. Luna XIV. bonum est. Luna XVI. (XV.) non est bonum. Luna XVI. inutile est. Luna XVII. tota die bonum est. Luna XVIII. non est bonum. Luna XVIII. melior est. Luna XX. tota die bonum est. Luna XXI. in matutino bonum est. Luna XXII. ab hora quarta bonum est. Luna XXIII. ab hora quinta bonum est. Luna XXIV. bonum est. Luna XXV. non est bonum. Luna XXVI. bonum est. Luna XXVII. tota die bonum est. Luna XXVIII. tota die bonum est. Luna XXIII. (XXVIII.) non est bonum. Luna XXX. similiter. Quodnam hujus Tabulæ Astrologicæ xxx. lunationum fundamentum sit, & quæ æstimatio, aliorum

rum iudicium esto, mihi Chaldaica, hoc est, superstitiosa esse videtur.

§. II. Coeterum quota sit luna, ex Calendario quotidie pronunciari, Ecclesiae ritus jam olim fuit. De S. Bernwardo, fide-ribus illustrium & SS. Virorum Germaniae Magnae à Christiano Browero inserto, qui Anno Domini 993. Episcopus Hildensensis, id est, Hildesheimensis Ecclesiae est ordinatus, refert in ejus vita Tangmarus, pag. 9. *Eum feriam quoque, & lunationem &c. quotidie recitari jussisse: ad quae Scholia adjecta, pag. 89. haec habent: Pronunciatio luna vel diei, ut & lunationis, in Martyrologio Ecclesiarum consuetudine frequentatur.* Franciscus Maurolycus, Abbas Messanenensis, post tabulam Festorum mobilium, juxta Usum Romanae Ecclesiae, Martyrologio praemissam, *Notandum, inquit, quod Martyrologium constat ex 365. lectionibus, quot sunt dies anni, quotidie autem ad Primam recitanda est lectio sequentis diei, & praemisso numero Calendarum, Nonarum, vel Iduum, pronuncianda est aetas luna per illum numerum, qui semper scribitur litera Martyrologii illius anni per praemissam regulam comperta.* Conferatur Joan. Molanus, in libro de Martyrologio, cap. XIV. v.g. in nostro Calendario die IV. Iduum Martii Luna I. die XI. Calend. April. Luna XI. die VIII. Calend. earundem Luna XIV. die VI. Calend. April. Luna XVI. &c. fuerat à Presbyteris pronuncianda.

§. 12. Pridie Idus Julii, id est, die 14. Julii, ante Margarethae diem natalem, sunt *Dies Caniculares*, juxta nostrum Calendarium, atque Bedam ibidem: *Dies Caniculares incipiunt.* Inde Distichon:

Incipiunt Julii pridie idus Caniculares:

Et pridie Nonas Septembris sine resultant.

Juxta recentiores inchoant ipso Margarethae die, quem in III. Idus hoc est, 13. Julii diem rejiciunt, unde Versus:

Margaris os canis est, caudam Laurentius adfert.

Secunda

Secundum aliquos verò incipiunt XIV. Calend. Augusti, vel 19. Julii die, prodente Durando, lib. VIII. divinorum officiorum Rationalis, cap. IV. in fine.

§. 13. Quinque annotantur in Calendario nostro *dies Ægyptiaci*: V. Non. Febr. V. Idus Martii. V. Non. April. III. Non. Septembr. & VII. Idus Octobris. *Illud autem notandum*, scribit Durandus, lib. VIII. cap. 4. *quod in quolibet mense sunt dies Ægyptiaci, id est, ab Ægyptiis deprebensi: in Ægypto enim erant quidam Astrologi, qui quasdam constellationes nocivas humanis actibus in illis diebus invenerunt, ideò, illas notas esse hominibus voluerunt: tamen illarum constellationum puncta scire propter errorem nostri computi non valemus &c.* Cælius Rhodiginus, *Lectio*num Antiquar. libro VIII. cap. 9. ubi de dierum observatione deque *postriduanis* vel *infaustis* diebus Philosophorum, *nostrates Plebei*, scribit, quibus sepe allinit aliquid *vetustas, deluxato verbo, Ægyptiacos etiam nuncupant, ab Ægypti, opinor, vanitate proclinato nomine.* Judæi etiam, qui illud fortassis ab Ægyptiis, cum quibus majores eorum cohabitavere, olim didicerunt, in suis Calendariis ejusmodi dies tristes, mensibus præsertim Tammus atque Ab, quibus varia majoribus eorum contigerunt mala, annotare consueverunt. Ab iisdem Ægyptiis cum Astronomia ad Romanos quoque observatio isthæc *dierum atrorum*, qui in Calendario veteri Romano annotantur, atq; hinc porro ad Christianos devenisse videtur; quæ verò rectè rejicitur, utpotè superstitiosa, à Divo Augustino, in *Enchiridio* pag. 239. *Aut, quærit, quis astimaret, quàm magnum peccatum sit, dies observare, & menses & annos & tempora: sicut observant, qui certis diebus sive mensibus sive annis volunt vel nolunt aliquid inchoare, eò, quod secundum vanas doctrinas hominum fausta vel infausta existiment tempora; nisi hujus mali magnitudinem ex timore Apostoli pexsaremus, qui talibus ait: timeo, ne fortè sine causa laboraverim in vobis, Galat. IV. 10. 11. confer. Deut. XVIII. 10. Rhodiginus loco nuperimè citato etiam exempla allegat Zoroastris & Pompeji, qui ab*

Astrologica hac temporum observatione turpissimè delusi fuerunt.

CAP. VI.

DE
MARTYROLOGIO SPECIALITER
NUNCUPATO, ET PRIMUM QUIDEM
DE
DIEBUS FESTIS
VETERIS ECCLESIAE.

§. 1.

Calendarium excipit ipsum Martyrologium, in specie ita dictum. Ubi primò tractandum est de *diebus festis*, CHRISTI, ejusque Matris, Præcursoris & Apostolorum, Innocentium, Protomartyris &c. de *Memoriis* Beatorum Martyrum, Confessorum, Virginum &c. deinde agemus. Sicuti enim Gentiles olim Romani Calendarium suum in *dies fastos & nefastos* distribuebant, simili modo Christiani suum Calendarium vel Martyrologium in dies festos & memoriales Sanctorum divisere: & rursus quemadmodum illi dies fastos rubro, nefastos verò atro distinguebant colore, unde Ovidio *Fasti pelli* dicuntur, ita & hi Festa Majora & Minora colorum diversitate discriminârunt, illa rubricâ, hæc atramento olim hodieque annotantes.

§. 2. Dies, rubricâ descripti & consequenter Festi Veteris Ecclesiæ, isti olim fuerunt secundum membranam nostram:

25. Decem-